

dodo.org

Megapolis2027

TEKIJÖIDEN KAUPUNGIT

2012

dodo

Megapoliksen tekijät

TEKSTI Maria Nordlund

Hetki, jolloin suuri sali pimeni, valkokankaalla pyörähti käyntiin Megapolis 2027 -video ja tuttu tunnussävel kajahti korviin... Tätä olin odottanut vuoden ja nyt se alkaisi taas: Megapoliksen pääseminaari.

Lauantaina 6. lokakuuta Dodo pesiytyi Kiasman alakertaan. Teatterissa marssitettiin lavalle kaupungin tekijöitä. Seminaaritulossa riitti oheistapahtumia ja käytävillä tavattiin tekijöitä.

Tekijöiden kaupungissa projekteja tehdään ympäri vuoden. Kesäl-

lä valo ja lämpöä riittää ulkona olemiseen ja yhdessä tekemiseen, talvella suunnitellaan, miten viedä projekti seuraavalle tasolle.

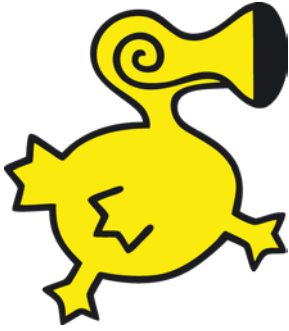
Juha Leppänen ja Kaarina Gould kertoivat kesän 2012 ehdottomasta kohtaamispaikasta, WDC Paviljongista, ja sen tarjoamasta ohjelmasta. Lounasjooga, ulkoilmelokuvat ja työpajat löysivät Paviljongissa omat yleisönsä. Eikä kaikkeen tarvinnut osallistua, vaan ohjelmaa pystyi seuraamaan perifeerisesti kahvilasta.

Mark Lwoff B-Smokerysta kertoi miten Ravintolapäivän kokeilus-

ta voi kehittää pysyvää toimintaa. Vegemestan Robert Ramstedt aloitti kasvispurilaisilla kotikeittiössä ja esitteli nyt maailmaa valloittavaa franchising-ketjuaan.

Megapoliksessa mietittiin myös, kuinka muita pop-ujeja voisi kehittää pysyviksi, keep-ujeiksi. Entä millaista yhteistyötä vaaditaan poliitikkojen ja virkamiesten välillä ja mitä kansalaiset voivat tehdä, jotta kaupunkiin saataisiin avoimia katukeittiöitä tai kävelykatu Pohjoisesplanadille?

Vastauksia voit etsiä täältä: <http://megapolis2027.org>

Teheran:2027
1350 pyörä-
taskua

Savusumun katku on enää utuinen muisto entisestään, kun pyörät viilettävät pitkin läntisen Aasian jättiläisen katuja ja kujia. Pitkäjänteisen työn tuloksena Teheranin katuja komistaa jo tuhatkunta pyörätaskua. Liikennekulttuurin muutos ei näy ainoastaan kaoottisten ruuhkien ja ilmansaasteiden määrän romahtamisena. Yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa toteutettu projekti on lisännyt kansalaisten aktiivisuutta ja uskoa omiin vaikuttamismahdollisuuksiin. Tiiviin kampanjoinnin ansiosta myös nainen pyörän selässä kuuluu nykyisin erottamattomana osana katukuvaan.

Chongqing:2027
24500 katto-
kasvihuonetta

Chongqingissa Danzishi-alueella käy kova kuhina. Meneillään on vuosittainen Taivaallisen sadon -festivaali. Alueen tuhannet kotitarveviljelijät ovat tuoneet näytille katoilla kasvattamaansa satoa set-suanin pippureista kesäkurpitsoihin. Kaupunki tarjoaa tukeaan viljelmien aloittamisessa ja kattorakenteiden kestävyuden parantamisessa. Tyytyväiset viljelijät yhdessä paikalle saapuneiden korttelikomitean jäsenten kanssa toivottavat juhlista kotiin lähteville asukkaille onnekasta tulevaa kasvukautta.

Sanne Käpylehto

Ars Electronica

Tekijöitä slummissa

Harmaana lokakuun alun iltapäivänä kohtaan Megapolis 2027 -tapahtumaan puhumaan saapuneen Elizabeth Otienon Helsingin keskustassa. Tapaamisen tarkoituksena on paitsi pitää hänelle seuraa, myös kysyä hänen mielipidettään sille, millä keinoin kaupunkilaisia voidaan motivoida tekemään asioita ympäristön hyväksi. Haluan poimia hänen kokemuksistaan tietoutta, jota tekijöiden kaupungit voisivat hyödyntää ympäri maailmaa. Minua jännittää, sillä vaikka haastateltavani on nuori kaupunkilaisnainen kuten minäkin, hän on kotoisin 6900 kilometrin päässä sijaitsevasta Nairobista, jossa ympäristöhaasteet ovat ihan toista luokkaa kuin meillä Helsingissä ja jossa puolet väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella. Jännitän siis keskustelumme tulosta – voiko näin eri olosuhteissa soveltaa samoja oppeja?

Kerosiinien katkusta aurinkoon

Kävelemme sateenvarjon alla kohitti kahvilaa ja Elizabeth sanoo sen

kliseisen ulkomaalaiskommentin: ”Täällä on niin vähän ihmisiä kaduilla, meillä on aina tungosta”. Käydäänpä hetkeksi toisaalla.

Nairobi, Kenian pääkaupunkia, kansoittaa noin kolme miljoonaa asukasta. Nairobissa on myös Afrikan toiseksi suurin slummi-alue, Kibera. Tällä pinta-alaltaan kaksi kertaa Helsingin Kallion kokoisella alueella asuu 170 000 ihmistä, joista suurimmalla osalla ei ole käytössään sähköä. Päivän pimetessä jo iltakuudelta, monelta jää töiden tai läksyjen tekeminen kesken, jos kunnollista valoa ei ole. Slummissa kerosiinilamput ovat yleisesti käytetty valonlähde, mutta Elizabeth kertoo niiden olevan vaarallisia, koska ne ovat riski silmien ja keuhkojen terveydelle sekä voivat sytyttää herkästi tulipalon. Sähkön hintavuuden vuoksi sitä varastetaan ja itse tehdyt virtajohtoviritelmät ovat tietysti myös turvallisuusriski.

Elizabeth kertoo, kuinka Keniassa auktoriteeteilla on suuri valta ihmisten mielipiteisiin, ja miten asenteiden muuttamiseksi

Kristofor Meeus

Johannes Lyytikä

Janne Käpylähti

tarvitaan usein päättäjiä nostamaan asioita esille. Sitä mukaa, kun ilmastonmuutos on alkanut puhututtaa kenialaisia, myös uusiutuvan energian käyttö on kasvanut. Ennen aurinkoenergia oli kallista Keniassa korkean verotuksen takia. Kun verot poistettiin, tuli sen hyödyntäminen mahdolliseksi useammalle.

Verotuksen alentamisen lisäksi tarvitaan muutakin – taitoa. Solafrica.ch –nimisellä järjestöllä on projekti Kiberassa, jonka nuorille he pitävät workshoppeja aurinkoenergiasta. Heidän suunnittelemaansa aurinkopaneelilla varustettua soihtuvaloa, Kiblightia, valmistetaan kiberaalaisten toimesta ja myydään paikallisille asukkaille. Elizabeth osallistui aikoinaan Solafrica.ch:n harjoittelujaksolle, jonka jälkeen hän lähti mukaan järjestämään työpajoja.

Palautteen voimalla

Kiberan työpajat vetävät paikalle niitä nuoria, jotka haluavat vaikuttaa ympäristöönsä ja työlistyä uusiutuvien energiamuotojen tuotantoon. “Jos nuorille

annetaan mahdollisuus tekemiseen, he yleensä myös alkavat tehdä jotakin”, Elizabeth toteaa. Työpajoissa motivaatio kasvaa, kun nuoret pääsevät tekemään itse, näkemään oman kädenjälkensä ja oppimaan vertaisiltaan.

Seuraavana päivänä kutsun Elizabethin Kiasman lavalle puhumaan Megapoliksen yleisölle. Esityksessään hän kertoo melkolailla samat asiat kuin edellispäivänä teemukin ääressä, mutta yhden huomion arvoisen asian hän sanoi vain minulle. Sen, kuinka tärkeä edellytys onnistuneelle tekemiselle on, että saa positiivista palautetta. Vaikka Elizabethin esittämät motiivintikeinot aluksi kuulostavat ehkä itsestään selviltä, ne ovat juuri niitä asioita, jotka pääsevät helposti meiltä unohtumaan. Tekijöiden kaupungissa taitoja harjoitellaan yhdessä, toisilta oppien ja heitä kannustaen.

Tämän aukeaman laidoilla näet dodolaisten visioita maailman megapoliksista vuonna 2027.

Logo ja esittely: Sumitruettimistö BOTT

Vantaa:2027
70 energia-
osuus-
kuntaa

Vantaan kaupunginjohtaja Pekka Penttisellä oli iloinen päivä, kun kaupungin viideskymmenes energiaosuuskunta näki päivänvalon. Kolme ammattiopiston opiskelijaa oli vakuuttunut valtion porkkanarahasta ja ryhtynyt keräämään vaadittua alkupääomaa. Paikallismedian huomion saattelemana Hakunilan asukkaat ja yrittäjät lähtivät innolla mukaan oman tuulivoimalan rakentamiseen. Lupakäytäntökin ovat parahiksi höllentyneet ja on odotettavissa, että osuuskunta saa voimalan käyntiin jo tämän vuosikymmenen puolella.

Santiago de Chile:2027
900 kortteli-
tuunaamoa

Maria de la Fortuna käy viikottain piipahtamassa oman kotikadun varrelle perustetussa työtilassa eli tuunaamossa. Sorminäppäryyttä ja kankaiden käsittelytaitoja oli oma isoäiti opettanut jo pienestä pitäen, mutta suvun ompelukone ja kangaspuut olivat kyllä auttamattomasti vanhentuneet. Myös korttelin pojat ja työtöt ovat innostuneet tuunaamosta, sillä kaatopaikalta löytää vaikka mitä käyttökelpoista tavaraa. Kaksi kertaa kuukaudessa vieraileva Pedro Lopez opastaa, kuinka esimerkiksi vanhoista polkupyöristä saa ompelukoneen osia.

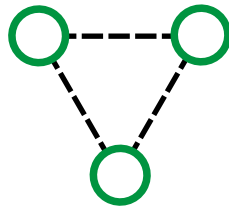

Teknologia ei kumoa entropiaa - päätöksillä on kiire

Ne, jotka uskovat teknologian ratkaisevan ympäristöongelmat, uskovat, että rikkoutuneen kananmunan voi korjata. Tähän uskominen on sama kuin uskoisi siihen, että ihminen keksii jatkuvasti kehittyneempää teknologiaa, jonka avulla hiilen tai fosforin voi käyttää uudelleen ja uudelleen yhtä helposti kuin ensimmäisellä kerralla. Nämä alkuaineet eivät sinällään ole loppumassa, mutta ovat välinpitämättömän käytön myötä han-

kalammin jakaantuneet ja vaikeammin uudelleenhyödynnettävissä. Meillä ei kuitenkaan ole varaa odottaa tulevaisuuden insinöörikaisuja. Resurssihuipuissa, fosforipäästöissä ja liian hiilidioksidin tuottamisessa on kyse samasta asiasta: emme saa tehtyä tekemättömäksi emmekä voi odottaa uuden teknologian kehittämistä paremman maailman toivossa. Pitää pysähtyä, lakata saastuttamasta ja lakata käyttämästä liikaa resursseja.

Kestävä kehitys on kuollut

Kestävä kehitys on ollut jo pitkään avaintermi, joka pitää mainita joka yhteydessä. ”Rakennamme kestävän kehityksen asuinaluetta, kestävä kehitys nostaa ihmiset köyhyydestä, talouskasvu tukee kestävä kehitystä...”

Yleisesti hyväksytyyn määritelmän mukaan kehitys on kestävä, kun otetaan huomioon taloudellinen ja sosiaalinen sekä ympäristön kestävyys. ”Tämän pyhän kolminaisuuden aika on ohi”, sanoo Roope Mokka, yksi Demos Helsingin ja Dodon perustajista. ”Ei ole kognitiivisestikaan mahdollista pitää koko ajan mielessä taloudellisia, ympäristöllisiä ja sosiaalisia näkökohtia. YK:n kestävän kehityksen kokous Rio +20 oli osoitus tästä: loppuasialkirjassa pyyhittiin monesta kohdasta

yli sana ’ympäristö’, mutta jätettiin viittaukset sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen”, Mokka jatkaa. Kolmen ison asian jatkuva samanainen huomioiminen ei onnistunut.

Maalaisjärjellä ajateltuna kestävä kehitys on kirkas ajatus: älä käytä luonnonvaroja niin, että jätät seuraavalle sukupolvelle vähemmän kuin perit edelliseltä. Kirkas ajatus ei riitä. Tarvitaan tekoja. Käsikirjoittamisesta tuttu malli ”action is character” eli ajatus siitä, että henkilön käyttäytymistä kuvailemalla voi kuvailla hänen luonnettaan paremmin kuin adjektiiveilla, pätee tässäkin. ”On aika siirtyä arvonmuutoksesta käyttäytymisenmuutokseen”, sanoo Mokka. Siirrytään puhumisesta kestävän hyvinvoinnin toteutukseen. Kestävä kehitys on kuollut, eläköön kestävä hyvinvointi.

Joe Dyer, CC BY 2.0

Entropia eli haje

Termodynamiikan ensimmäinen pääsääntö on, että energia ei häviä, se vain muuttaa muotoaan. Esimerkiksi kylmän ja kuuman veden sekoittuessa energian määrä ei muutu mihinkään, mutta entropia lisääntyy. Kylmän ja kuuman veden lämpötilaeroa voidaan käyttää liike-energian tuottamiseen lämpövoimakoneessa, mutta saman energian sisältävän haalean veden energiasta saadaan kylmän veden kanssa muutettua liike-energiaksi pienempi osa. Entropia lisääntyy universumissa kokonaisuudessaan aina, ja on ainoa fysiikassa ajan suuntaa määrittävä tekijä. Tämä epäsymmetria on matemaattisesti erikoista ja epäintuitiivista - muut fysiikan prosessit toimivat samoin kahteen suuntaan.

Luonnossa esiintyy entropiaa. Tunnettu esimerkki luonnon aurinkoenergian avulla tekemästä suuresta paikallisesta entropian vähentämisestä on öljyn ja kivihiilen syntyminen ilmakehässä olleesta hiilidioksidista. Myös fosforivarannot, kalkki ja muut arvokkaat aineet ovat peräisin biologisista prosesseista, joissa niihin on varastoitunut pieni murto-osa koko prosessin aikana käytetystä energiasta.

Tekijöiden kaupungit

Tämän julkaisun tekemiseen osallistivat:
Petra Jyrkäs, Joni Karjalainen, Anni Kukka, Valtteri Maja, Antti Möller, Merja Nevala, Maria

Nordlund, Marttiina Rantala ja Saija Vuola

AD/Grafiikka: Joni Karjalainen ja Maria Nordlund

Julkaisu on osa Dodo ry:n ”Tekijöiden kaupungit” -teemaa ja se on tuettu ulkomisen kehitysyhteistyövaroin.

Dodo facebookissa:
www.facebook.com/dodo.org

Painettu Joutsenmerkillä paperille Joutsenmerkityssä painolaitoksessa.

Dodo ry
Vironkatu 5
00170 Helsinki
www.dodo.org

441 697

